

med Rettigheder følge Forpligtelser, og at navnlig denne Regering og dette Landssting skyldte at fremme en Reform som denne, som de have i deres Magt at fremme paa en saadant Maade, at den ikke gaaer Noget for nær, som besidder Eiendom. Man behøver ikke at være bange for at gaae ind paa en Realitetsforhandling, thi man har fuldkommen i sin Magt at fiksere denne Deel af de Interesserede. Der kunde ogsaa tænkes andre Grunde, som gjøre forskjellige Medlemmer utilboelige til at gaae ind paa en Reform. Det kunde siges, som det ogsaa er sagt, at Fæstegodssets Overgang til Selveiendom er i al ønskelig Fremffriden. Sa, det er naturligtvis en Skjønssag; det kan jo ikke benægtes, at der successive stæer Dvedragelser, men jeg synes dog, at paa en Tid, da vort lille Land er lemlæstet, da vort Finantsvæsen er i en saadan Tilstand, som det er, da vi trænge til alle de Kræfter, som vi selv kunne staae tilveie, er det dog en Urimelighed, at Lovgivningsmagten vil blive ved at see paa, at mellem $\frac{1}{6}$ og $\frac{1}{7}$ af Landets Hartkorn endnu er givet i Fæste. Det nytter ikke, at Noget påstaaer, at Staten har den samme Indtægt, at Samfundet har det samme Gode af Fæstegods som af Selveiergods; det nytter ikke, at Noget kommer med den Påstand, thi det er klart, at den ikke holder Stik. Men ikke nok, at Interessen, at Deconomien paabyder Selveiendom, Fæstevæsenet er Noget, som griber væsentligt ind i mangfoldige Anliggender, ja, griber ind i den allerhelligste af de menneskelige Indretninger, i Egteløbet. Fæstevæsenet er derfor efter min Mening en Institution, som i allerhøjeste Grad bør haves, hvor man har en saa fri Forfatning, som vi Gudstælov have, og hvor det erkjendes, at Enhver bør komme paa et saa selvstændigt Standpunkt som muligt. — At det skulde være bedre at slutte Sagen i Landsstinget med en motiveret Dagsorden end at forkaste selve Lovforslaget, forstaaer jeg ikke. Hvad vil en motiveret Dagsorden sige? Det have vi det allerbedste Beviis paa dert, at dette Lovforslag, som er bygget paa Dagsordenen af 1856, nu har fundet en saa bestemt Modstand, og at der, uagtet det erede 4de Medlem for 1ste Kreds med en saadan

Styrke paatalte, at Dagsordenen fra 1856 bør respecteres, ligesuldt er faldet Udtalelser fra ham, som gaae i stil modsat Retning; Dette synes mig er et stort Beviis paa, at der ingensteds Bægt kan lægges paa motiverede Dagsordener. Naar vi nu nærmere eftersee, hvad Fleertallets motiverede Dagsorden indeholder, saa see vi i det første Punkt, at „Landsstinget vel maa ansee det for et vigtigt Formaal for Lovgivningsmagten at stræbe hen til at fremme Fæstegodssets Overgang til Selveiendom ved en udstrakt Anvendelse af saadanne hensigtsmæssige Midler, som ikke krænte de Privates Eiendomsret“. Hvad er det nu egentlig, der er udtalt? Hvad er det i det nærværende Lovforslag, som der er Modstrid imod i dette Punkt? Det er jo det, at der tillægges Fæsterne nogensteds Dvotadeel; det er jo det, der man være tænkt paa, naar der siges, at man ikke maa krænte de Privates Eiendomsret, og der have vi jo altsaa det tydeligste Beviis paa, at Fleertallet med al mægtig Magt holder paa, at alt det Udbytte uden Undtagelse, der kan komme ud af Fæstegodsset, tilhører Godseierne, men hverken Staten eller Fæsterne, og at det navnlig ikke vil tillægges Fæsterne, ved hvis Hjælp Fæstegodsset har faaet en saa overordentlig betydelig Værdi, som det nu har, hverken gjennem Statskassen eller uden denne en Skillings Værdi for det Eld og Slæb, som de ere blevne tvungne til at have for Godseierne. Jeg for mit Vedkommende kan saaledes ikke indsee, at der er nogensteds Grund til at stemme for denne motiverede Dagsorden. Jeg skal villig indrømme, at de Tanker, der ere fremsatte i Mindretallets, den erede 4de Landsstingsmand for 1ste Kreds's (Lehmann) Dagsorden, ere noget ganske Andet end de, der indholdes i Fleertallets Forslag, men der er jo bebudet en deelt Afstemning, og det er ogsaa, saavidt jeg veed, bebudet, at de tilføiede Punkter multigvis ville blive tagne tilbage og saaledes ikke komme under Afstemning. Altsaa bliver der multigvis kun at stemme over det første indledende Stykke, de 5 indledende Linier, som sige, at Lovgivningsmagten er berettiget til at paabyde Fæstes Overgang til Selveiendom, og at Forslag til en saadan Lov helst skal ud-